

gula estrella
Publicació gratuïta i sense ànims de lucre de la Fundació "la Caixa"

octubre 2000

Barcelona Alhambra. Jornades sobre musicoteràpia	Vic Curs. El històric del rock en l'art contemporani	Tarragona Gent Gran. Conferència. Dormir o no dormir	Palma Welcome! Un segle de turisme a les Illes Balears
--	--	--	--

Centre Cultural de la Fundació "la Caixa" a Barcelona
V Festival de Músiques del Món

Fundació "la Caixa"

Sima Bina, veu

Parisa Ferdosian, tar

La'ya Etemadi, kemantché

Asa Mitooei, dohol, pandereta

Shabnam Saraie, daf

Eiham Fazeli, nay

En aquest moment, hi ha poques còpies que puguin representar més bé la profunda tradició cultural iraniana, el llegat del sumptuós imperi persa, com la veu de Sima Bina.

Nascuda el 1944 a Birjand, al cor del Khorásán, Sima Bina s'ha convertit, gràcies als seus estudis i treballs discogràfics, en la divulgadora més important d'aquesta cultura, gairebé desconeguda a Occident. El Khorásán, nom que vol dir *lloc on es pon el sol*, és una àmplia regió del nord-est de l'Iran, bressol de la poesia persa i d'innombrables encreuaments culturals. Pel Khorásán passaven totes les caravanes que seguien la ruta de la seda i deixaven al seu pas melodies, cançons i instruments musicals d'altres regions. A més a més, la gran tradició literària de ciutats properes, com ara Samarcanda o Bukhara, va convertir Khorásán en un dels nuclis principals de la cultura persa. Per altra banda, la zona muntanyenca del nord de la regió ha estat l'escenari de nombroses migracions. Per aquella terra van passar, sobretot, representants de les cultures turca, kurda i afganesa. Tots van fer la seva aportació al ric patrimoni cultural de la zona, que s'havia transmès de manera oral durant generacions.

Sima Bina va créixer imbuida d'aquesta cultura sota la tutela del seu pare, Ahmad Bina, mestre de música clàssica de l'Iran, poeta i compositor. Precisament el seu pare li va ensenyar algunes de les seves primeres cançons. Quan tenia nou anys, Bina va començar la seva col·laboració a Ràdio Iran en un programa per a nens. Poc després, la van acceptar per continuar la seva educació al costat de dues personalitats de la música persa: els mestres Maaroufi i Zarrín Panjeh. Després de graduar-se en Belles Arts a la Universitat de Teheran l'any 1969, Sima Bina va continuar i va complementar els seus estudis amb el mestre Davami, una de les autoritats de la música persa.

En aquella època va aconseguir tenir el seu programa a Ràdio Iran, anomenat *Golhayeh Sahraie* (*Flors salvatges*). El popular programa, que emetia cançons i música popular, va portar la seva veu a tot l'Iran i fins i tot a altres països veïns, i va convertir-se en part de la memòria, com a mínim, de dues generacions d'iranians. El 1979, els esdeveniments polítics que van trasbalsar l'Iran —i que van imposar la llei islàmica que prohibia cantar en públic a les dones— van acabar amb el programa radiofònic de Bina i li van impedir tornar als escenaris. En aquest moment, va començar el que la mateixa artista ha definit com una "vajabunderia

tranquil·la i erràtica", que ha marcat una fita a la seva carrera. Bina es va dedicar durant uns quants anys a recórrer d'una banda a l'altra el Khorásán i altres regions del seu Iran nadiu, fins i tot les més reconduïtes, per recollir dels vells mestres un nombre molt important d'antigues cançons oblidades. Després Bina va ordenar tot el material. Paral·lelament, va dedicar una part del seu temps a fer classes de tècnica vocal i interpretació musical de música clàssica persa a estudiants molt seleccionats.

La música que interpreta actualment Sima Bina és el resultat d'aquests anys de feina i recull una àmplia selecció d'antigues cançons redescobertes en els seus viatges d'estudi.

Des de 1983 Sima Bina ha començat a mostrar el resultat d'aquesta feina tan feixuga en múltiples gircs internacionals. Això li ha permès popularitzar no solament el folklore del Khorásán, sinó tot el llegat cultural persa.

El grup que acompanya actualment Sima Bina està format només per joves iranians que interpreten una gran varietat d'instruments populars. N'hi ha alguns de corda, com ara el *tar* o el *kemantché*, i d'altres de percussió, com el *daf*, el *dohol* o la pandereta.

IRAN